

Nr 30.

Ankom till riksdagens kansli den 17 mars 1944 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående ersättning till vissa personer i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring.

I nedannämnda till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade motioner hava förslag framställts angående ersättning till vissa personer i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring.

I fråga om motiveringen för de väckta förslagen får utskottet, i den mån ej redogörelse därför lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

1:o.

Förre musikfuriren John Markus Lind. I motion II: 71 hemställer herr *Mäler*, »att riksdagen måtte bevilja förre musikfuriren John Markus Lind något understöd för tiden efter den 31 oktober 1940 och intill dess han återvunnit sin på grund av sjukdom nedsatta arbetsförmåga».

Av handlingarna inhämtas,

att Lind är född den 8 april 1917 och således 26 år gammal;

att han den 1 november 1930 antogs till musikelev vid Västernorrlands regemente;

samt att han den 1 november 1932 antogs till musikvolontär vid nämnda regemente, varest han, efter befordran till musikkorporal vid regementet, kvarstod i tjänst till den 1 november 1940, då han erhöll avsked från tjänsten på grund av sjukdom (neurasteni).

Den 17 oktober 1940 mottog riksförsäkringsanstalten anmälan om att hos Lind under år 1940 yppats nervsjukdom. I ett vid anmälan fogat, av regementsläkaren F. Möller vid garnisonssjukhuset i Sollefteå den 14 i samma månad utfärdat intyg anfördes, att Lind vårdats vid garnisonssjukhuset under åren 1936 och 1940 för neurasteniska besvär, att hans neurasteni med all sannolikhet stode på konstitutionell grund men att skäl saknades för antagandet, att militärtjänsten icke väsentligt bidragit till sjukdomen i fråga.

Efter verkställd ytterligare utredning fann *riksförsäkringsanstalten* genom beslut den 25 januari 1941, att ersättning jämlikt bestämmelserna i 1927 års militärsättningsförordning icke kunde tillerkännas Lind, enär skälig an-

ledning funnes att antaga, att sjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill.

Försäkringsrådet, varest Lind häröver anförde besvär, fann enligt utslag den 25 april 1941 ej skäl göra ändring i överklagade beslutet.

Sedermera mottog riksförsäkringsanstalten den 10 december 1941 anmälan om att Lind i september 1941 befunnits lida av lungtuberkulos. Sedan anstalten med anledning härav till prövning förehaft frågan, huruvida ersättning jämlikt 1927 års militärsättningsförordning skulle kunna tillerkännas Lind för sistnämnda sjukdom, fann *riksförsäkringsanstalten* genom beslut den 20 februari 1942, att ersättning jämlikt förordningen icke kunde tillerkännas Lind för lungtuberkulos, enär militärtjänstgöringen icke skäliggen kunde antagas ha väsentligen bidragit till sjukdomen i fråga. Jämväl över sistnämnda beslut anförde Lind besvär hos *försäkringsrådet*, som emellertid genom utslag den 3 juli 1942 förklarade sig ej finna skäl göra ändring i beslutet.

I en den 1 februari 1943 dagtecknad skrift anhöll härefter Lind hos Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t måtte förklara honom berättigad till ersättning i förevarande hänseende, räknat från tidpunkten för avskedet ur militärtjänsten intill dess Lind bleve från sin sjukdom så återställd, att han kunde försörja sig genom förvärvsarbete.

Genom beslut den 2 april 1943 fann *Kungl. Maj:t* på grund av stadgandet i 3 § 1 mom. 4 stycket 1927 års militärsättningsförordning ansökningen icke kunna föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, hava såväl riksförsäkringsanstalten som försäkringsrådet funnit Lind författningsenligt icke vara berättigad till ersättning på grund av de sjukdomar, som yppats hos honom, enär militärtjänstgöringen icke skäliggen kan antagas hava väsentligen bidragit till sjukdomarna i fråga. Vidare har Kungl. Maj:t funnit en av Lind gjord ansökan om understöd i förevarande hänseende icke kunna föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Vid sådant förhållande och då i den föreliggande motionen icke anförts några särskilda omständigheter, som synts utskottet kunna motivera, att riksdagen skulle genom särskilt beslut bereda understöd åt Lind, finner sig utskottet icke kunna tillstyrka någon åtgärd i motionens syfte.

Utskottet.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion II: 71 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

2:o.

Oskar Gunnar Oskarsson. I motion II: 389 hemställer herr *Larsson* i *Julita*, »att riksdagen måtte tillerkänna *Oskar Gunnar Oskarsson* livränta

eller annan däremot svarande ersättning med belopp, som skulle ha utgått till honom, därest han av vederbörande myndighet tillerkänts livränta enligt kungl. förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring».

Av handlingarna inhämtas,
 att Oskarsson är född den 30 september 1915;
 att han fullgjorde militärtjänstgöring vid Västmanlands flygflottilj under tiden 10 mars—12 oktober 1936;
 att han den 13 oktober 1936 nödgats söka läkarvård för vissa syn- och nervbesvär;
 samt att han alltsedan år 1938 är på grund av organisk nervsjukdom (sclerosis disseminata) oförmögen till arbete.

I en den 13 augusti 1943 dagtecknad skrift anhöll Oskarsson hos riksförsäkringsanstalten att få komma i åtnjutande av pension med belopp, som anstalten kunde pröva skäligt i överensstämmelse med gällande bestämmelser om ersättning för kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Genom beslut den 18 september 1943 fann *riksförsäkringsanstalten* någon ersättning jämlikt 1927 års militärsättningsförordning icke kunna tillerkännas Oskarsson, enär skälig anledning funnes att antaga, att sjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än militärtjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill.

Försäkringsrådet, varest Oskarsson häröver anförde besvär, fann genom utslag den 4 januari 1944 ej skäl göra ändring i överklagade beslutet.

Utskottet. Såväl riksförsäkringsanstalten som försäkringsrådet hava vid prövning av frågan om ersättning åt Oskarsson i förevarande avseende funnit honom icke vara författningsenligt berättigad till sådan ersättning, enär hans militärtjänstgöring icke skäligen kan antagas hava bidragit till den sjukdom, varav han lider. För egen del har utskottet icke kunnat finna, att i den föreliggande motionen förebragts några skäl, som skulle kunna motivera ett ändrat ställningstagande till Oskarssons ersättningsfråga.

Utskottet hemställer förty,

att förevarande motion II: 389 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

3:o.

Ernst Bertil Karlsson. I motion II: 213 hemställer herr *Andersson* i Falkenberg, »att riksdagen måtte besluta att tillerkänna affärsbiträdet Ernst Bertil Karlsson ersättning enligt förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring».

Av handlingarna inhämtas,
att Karlsson är född år 1920;
att han fullgjort värnpliktstjänstgöring vid marinen under tiden 18 april 1939—7 juli 1940;
att han därvid vårdats å marinens sjukhus i Karlskrona under tiden 11 mars—1 april 1940, varefter han erhållit någon tids ledighet;
att han vid läkarundersökning den 24 januari 1941 befunnits lida av lungtuberkulos;
samt att han på grund härav allttjämt är oförmögen till arbete.

Riksförsäkringsanstalten, varest Karlsson anhållit om ersättning på grund av berörda sjukdom, har genom beslut den 1 december 1941 funnit ersättning jämlikt 1927 års militärsättningsförordning icke kunna tillerkännas honom, enär hans militärtjänstgöring icke skäligen kunde antagas hava väsentligen bidragit till sjukdomen.

Häröver anförda besvär hos *försäkringsrådet* hava icke föranlett någon ändring i överklagade beslutet.

I ett vid den föreliggande motionen fogat intyg av överläkaren vid Spenshults sanatorium N. O. Hillerdal, vilken haft Karlsson under observation vid skilda tillfällen, uttalas, att det synes sannolikt, att Karlsson under sin militärtjänstgöring ådragit sig en tuberkulös infektion samt att det synes förefinnas en viss sannolikhet för att även den tuberkulossjukdom, varav Karlsson befunnits lida, är en direkt följd av nämnda infektion. Vidare intygas av majoren B. Lindeberg i egenskap av chef för det förband, vid vilket Karlssons militärtjänstgöring fullgjorts, att det icke syntts osannolikt att Karlsson under rådande svåra förlägnings- och tjänstgöringsförhållanden ådragit sig tuberkulossjukdomen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet funnit ersättning icke författningsenligt kunna tillerkännas Karlsson, enär hans militärtjänstgöring icke skäligen kunde antagas hava väsentligen bidragit till hans lungsjukdom. Vederbörande sanatorieläkare och militära chef hava emellertid såsom sin uppfattning uttalat, att sannolikheten talade för att militärtjänstgöringen föranlett nämnda sjukdom.

För egen del har utskottet icke kunnat undgå att taga intryck av det förhållandet, att såväl den sanatorieläkare, vilken haft Karlsson under behandling, som vederbörande militära chef ansett det vara sannolikt, att lungsjukdomen äger direkt samband med militärtjänstgöringen. Vid sådant förhållande finner utskottet starka billighetsskäl tala för att Karlsson beredes någon ersättning i anledning av nämnda sjukdom.

Det må erinras, att riksdagen tidigare i några fall, vilka synas ha varit i viss mån likartade med det nu föreliggande, medgivit, att understöd finge från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. utgå med belopp,

Utskottet.

som skulle hava tillkommit vederbörande, därest gällande militärsättningsförordning varit tillämplig, dock utan rätt att å understödet åtnjuta dyrtidstillägg. I sådant hänseende torde kunna åberopas 1934 års riksdags beslut om understöd åt förre hovslagarfuriren K. E. Friberg (bankoutsk. utl. nr 42, p. 28) samt 1941 års riksdags beslut om understöd åt dels vice komministern S. H. Hildebrand, dels ock charkuteristen B. H. Lindström (bankoutsk. utl. nr 28, p. 3 och 4).

I anslutning till vad riksdagen i nu angivna fall medgivit finner sig utskottet således böra tillstyrka, att Karlsson må komma i åtnjutande av ersättning med belopp, som skolat tillkomma honom, därest 1927 års militärsättningsförordning varit å honom tillämplig. Ett beslut i sådan riktning torde i betraktande av de i förevarande ärende föreliggande särskilda omständigheterna knappast behöva befaras leda till icke önskvärda konsekvenser.

Den ifrågasatta ersättningen synes böra utgå räknat från och med den 1 januari 1944. Å ersättningen bör emellertid icke få åtnjutas några tilläggsförmåner.

Under åberopande av vad i det föregående anförts, hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 213, må medgiva, att till Ernst Bertil Karlsson må, räknat från och med den 1 januari 1944, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. utbetalas den ersättning, som skulle hava tillkommit honom, därest förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, varit å honom tillämplig, dock utan rätt för Karlsson att å sagda ersättning åtnjuta några tilläggsförmåner.

Stockholm den 17 mars 1944.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar Sandén, Friggeråker*, Myrdal*, Sylwan, Leander, Johansson i Fårekulla och Sundelin*;

från andra kammaren: herrar Svedman, Paulsen, Andersson i Falkenberg, Andersson i Munkaljungby, Barnekow*, Sundberg, fru Humla och herr Nilson i Spånstad.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.